

USPORADÚVANIE CESTNEJ SIETE SR

Cestná sieť sa buduje, spravuje a udržiava, prípadne vhodne dopĺňa miestnymi a účelovými komunikáciami, v súlade so zásadami štátnej dopravnej politiky a v záujme účelného, bezpečného a hospodárneho realizovania cestnej premávky.

Podľa ustanovenia § 4a ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej iba „cestný zákon“), cesty vrátane ich prejazdnych úsekov cez colné priestory a obce sú pozemné komunikácie zaradené do cestnej siete. Do cestnej siete patria aj pozemné komunikácie mimo územia zastavaného alebo určeného na súvislé zastavanie, ktoré spájajú železničné stanice, terminály kombinovanej dopravy, letiská pre pravidelnú verejnú dopravu a verejné prístavy s diaľnicami a cestami, ak neslúžia ako účelové komunikácie prevažne na prevádzku alebo na správu týchto zariadení.

Účelné usporiadanie cestnej siete sa zabezpečuje výstavbou nových ciest alebo zaradením miestnych, prípadne účelových komunikácií do cestnej siete. Cesty, ktoré nie sú potrebné na účelné usporiadanie cestnej siete môžu sa z tejto siete vyradiť a zaradiť do siete miestnych komunikácií alebo preradiť do účelových komunikácií, alebo zrušiť (§ 4a ods. 2 cestného zákona).

O zaradení pozemných komunikácií do cestnej siete a o ich vyradení z nej, o prečíslovaní, pretriedení ciest a prestaničení cestnej siete rozhoduje Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, ako ústredný orgán štátnej správy. MDPT SR taktiež určuje triedy a dopravný charakter cestných ťahov (§ 3 ods. 3 písm. d a písm. e a § 4a ods. 2 cestného zákona a § 5 vyhlášky FMD č. 35/1984 Zb. v znení neskorších predpisov.

V zmysle donedávna platnej smernice MV SR z 24. júna 1991 č. SD/2-2345/1991 na usporadúvanie cestnej siete v SR (v súčasnosti už platí od 1.10. 2004 jej novelizácia, TP 03/2004, schválený MDPT SR č.j. 1688/230-04) mal investor budovanej cesty (obchvatu, preložky alebo úseku novej cesty) povinnosť predložiť žiadosť o schválenie zmien v cestnej sieti na MDPT SR (čl. 3 ods.1 písm. c) a rozhodnutie o usporiadaní cestnej siete má byť súčasťou kolaudácie novovybudovaných stavieb. Bez tohto rozhodnutia nemôže byť kolaudácia uzatvorená (čl. 5 ods. 9). I napriek uvedenému, niektorí investori z rôznych dôvodov nedodržiavali uvedený postup podľa predmetnej smernice.

V mnohých prípadoch sa zmeny v usporiadaní cestnej siete v súvislosti s výstavbou nových cestných komunikácií, preložiek ciest a obchvatov obcí riešili až po ich dobudovaní a odovzdaní príslušným správcom. So značným oneskorením investori, prípadne správcovia predkladali žiadosť o schválenie zmien v cestnej sieti spolu s požadovanými náležitosťami a dokladmi ministerstvu, ktoré v správnom konaní vydalo rozhodnutie o zmenách v cestnej sieti (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov).

Oneskoreným podaním žiadostí o zmenách v cestnej sieti z akéhokoľvek dôvodu vznikol nesúlad medzi skutočným a evidovaným stavom cestnej siete, ktorý ovplyvňuje výstupy pasportnej evidencie ciest a objektov, evidenciu dopravných nehôd, sčítanie cestnej dopravy a podobne. Do praxe prináša množstvo problémov, ktoré negatívne ovplyvňujú zabezpečovanie úloh na úseku riadenia a správy cestného hospodárstva.

Pri usporadúvaní zmien, ktoré si vyžadujú zmenu vlastníckych vzťahov k pozemnej komunikácii, je preto dôležité uzatvoriť zmluvu o budúcej zmluve o prevode vlastníckeho práva k dotknutej pozemnej komunikácii medzi terajším a budúcim vlastníkom už v období projektovej prípravy novej cestnej komunikácie v stupni pre vydanie územného rozhodnutia

(DÚR). Bez uzavretia predbežnej dohody (zmluvy o budúcej zmluve) je veľmi pravdepodobné, že vzniknú problémy s účelným usporiadaním pôvodných úsekov ciest. Využitie existujúcich ciest alebo ich častí, ktoré v dôsledku dostavby nových cestných komunikácií stratia svoj doterajší dopravný význam, spravidla vyžaduje pretriedenie do ciest nižšej triedy, prípadne vyradenie z cestnej siete do miestnych a účelových komunikácií. Pri nezájme o prevzatie opustených úsekov ciest je niekedy účelné uvážiť ich rekultiváciu.

V súčasnosti nie je záujem bezodplatne prevziať pôvodné úseky ciest do vlastníctva obcí (do miestnych komunikácií). Najčastejšie dôvody, ktoré obce uvádzajú sú majetkovo-právne nevysporiadané pozemky pod dotknutou pozemnou komunikáciou, alebo nedostatok finančných prostriedkov nevyhnutných na ďalšiu údržbu, opravy a rekonštrukcie.

Doposiaľ neusporiadané novovybudované úseky ciest, ktoré ešte nie sú zaradené do cestnej siete rozhodnutím ministerstva a v súčasnosti sú už v užívaní, predstavujú cca.: 35,027 km:

- na cestách I. triedy – 24,266 km (z toho úseky rýchlostných ciest – 19,006 km),
- na cestách II. triedy – 9,825 km,
- na cestách III. triedy – 0,936 km;

(údaje: *Prehľad údajov o sieti cestných komunikácií SR stav k 1. 1.2005*).

Pre investorov cestných komunikácií v súvislosti s účelným usporiadaním zmien v cestnej sieti z uvedeného vyplýva:

- problematiku zmien v dôsledku výstavby nových cestných komunikácií, preložiek a obchvatov obcí je dôležité riešiť komplexne, to znamená vrátane zmien dotknutých pozemných komunikácií na existujúcej cestnej sieti;
- v dostatočnom predstihu pred začatím stavby, to znamená v štádiu spracovania projektovej dokumentácie v stupni DÚR, je nevyhnutné uzatvoriť medzi terajšími a budúcimi vlastníkmi (správcami) zmluvu o budúcej zmluve o prevode vlastníckeho práva tých úsekov ciest alebo ich častí, ktoré si vyžadujú zmenu vlastníctva a podmieniť predmetným dokladom prípravu realizácie stavby;
- dôsledne dodržiavať technické podmienky MDPT SR schválenej rezortnej smernice TP 03/2004 na usporadúvanie cestnej siete platné od 1.10. 2004.